

LÄTTLÄST BROSCYR

OUR SOLUTION

INCLUSION

MYRIGHT
EMPOWERS PEOPLE WITH DISABILITIES

ATT ERÖVRA VÄRLDEN

En lättläst broschyr om samband mellan
fattigdom och funktionshinder

©MyRight – Att erövra världen, mars 2018

Vi som driver MyRight är organisationer för personer med funktionsnedsättning i Sverige.

Tillsammans arbetar vi med organisationer i andra länder för att livet ska bli bättre för personer med funktionsnedsättning, var de än bor.

Vi arbetar i alla världsdelar och ofta i fattiga länder.

Till exempel kan vi utbilda organisationerna.

Vi vill också göra så folk lär sig mer om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

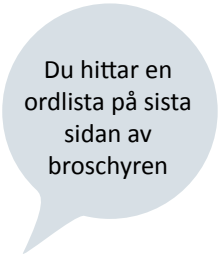
Och vi vill berätta om det vi har lärt oss om hur andra länder jobbar med det här.

Rapporten som denna folder är baserad på är **skriven av Andreas Lönnqvist, i samarbete med MyRight**

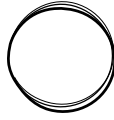
Lättläst-bearbetning:
Ingrid Herbert, Språkkonsulterna

Foto: Jonas Hong Soo Eriksson

Formgivning: Lina Garemark

Du hittar en ordlista på sista sidan av broschyren

ATT VARA FATTIG OCH HA EN FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Det här är en folder som handlar om hur personer med funktionsnedsättning kan drabbas av fattigdom.

Fattigdom påverkar personer på två olika sätt:

- För en person med funktionsnedsättning är det extra svårt att vara fattig.
- Fattigdom kan orsaka att en person får en funktionsnedsättning.
- En person med funktionsnedsättning har ofta extra svårt att ta sig ur fattigdom.

Våra råd finns i den långa rapporten

Vi på MyRight har skrivit många råd om att jobba med fattigdom och funktionsnedsättning. Råden är till för politiker och för personer i funktionshinderorganisationer. De här råden finns i slutet av vår långa rapport.

Den finns att läsa på MyRights hemsida:

www.myright.se/material/atterovravarlden.

I den här foldern försöker vi förklara hur det hänger ihop.

FAKTA OM FATTIGDOM OCH FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Många länder i världen har fått det bättre de senaste 35 åren. De har fått en bättre ekonomi. Många människor slipper leva i extrem fattigdom.

Många människor behandlas illa

Men samtidigt har det blivit mer orättvist i länderna på andra sätt. Människor behandlas illa på grund av sin folkgrupp, sitt kön eller sin sociala status.

Och personer med funktionsnedsättning är särskilt utsatta.

Länderna vill få bort fattigdomen

Alla länder i världen har bestämt att de ska få bort fattigdomen innan år 2030.

För att lyckas måste länderna inkludera

människor med funktionsnedsättningar på ett bättre sätt.

Ordet inkludera betyder att man ska ge alla människor samma rättigheter och möjligheter i ett samhälle.

Personer med funktionsnedsättning drabbas ofta extra hårt av att vara fattiga.

Det gör att de inte får gå i skola, söka arbete eller få bra sjukvård.

Det är också vanligt att de utsätts för andra dåliga saker

på grund av funktionsnedsättningen.

Det kan vara våld, övergrepp och mobbning.

Hur har man det om man är fattig?

Att vara fattig påverkar människor på flera olika sätt.

Det kan betyda det här:

- Att inte ha tillräckligt mycket mat för att bli mätt.
- Att inte ha rent vatten att dricka.
- Att inte få gå i skolan.
- Att inte ha bra sjukvård.
- Att inte få bestämma över sitt eget liv och sin framtid.
- Att inte få känna sig trygg.

Så fungerar sambandet mellan fattigdom och funktionsnedsättning:

Människor med funktionsnedsättning blir oftare fattiga än andra människor.
Det är också så att människor som bor i fattiga länder oftare riskerar att få en funktionsnedsättning.

Så här hänger fattigdom och funktionsnedsättning ihop:

En person som är fattig kan ha dålig mat, dåligt vatten, dålig bostad och dålig sjukvård.
Då finns det större risk att personen får en funktionsnedsättning.

En person som drabbas av en funktionsnedsättning

kan bli diskriminerad i samhället.
Det kan orsaka att personen inte får gå i skolan och inte får något jobb.
Och det leder till att personen blir ännu fattigare.
Det gör att personen riskerar att drabbas av fler funktionsnedsättningar.

Ett inkluderande samhälle fungerar bättre

Alla länder skulle vinna på att inkludera personer med funktionsnedsättning.
Ett samhälle som ger rätt vård och hjälp till alla får fler människor som kan arbeta.
Då kan de bidra till att landet får en bättre ekonomi.

En person som läser punktskrift. Punktskrift är text som blinda personer läser med sina fingrar.

Det är också väldigt viktigt att barn med funktionsnedsättning får gå i samma skola som alla andra barn.
För då blir det lättare för alla att förstå att alla människor är olika.
Barnen förstår också att det är viktigt att skapa ett samhälle där alla människor blir inkluderade när de blir vuxna.

SVÅRT ATT VETA HUR MÅNGA SOM HAR EN FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Det är ingen som vet hur många personer i världen som har en funktionsnedsättning.

På många platser kan föräldrarna skämmas över

att få ett barn med en funktionsnedsättning.

Och därför låter många föräldrar bli att registrera barnet hos myndigheterna.

FN och Världshälsoorganisationen WHO vill

att alla länder måste rapportera hur många av deras invånare som har funktionsnedsättningar.

Om man vet hur många som har en funktionsnedsättning,

blir det lättare att ordna rätt vård och hjälp för invånarna.

Okunskap gör att många skäms

Det är ofta okunskap som gör att människor skäms för funktionsnedsättningar.

Det är också därför som personer med funktionsnedsättning blir orättvist behandlade.

I en del fattiga länder tror människor att funktionsnedsättningar beror på magi eller förbannelser.

De tror också att funktionsnedsättningar kan vara smittsamma.

Två olika avtal som ska hjälpa personer med funktionsnedsättning

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

FN har skrivit ett avtal om mänskliga rättigheter. Delarna i det här avtalet kallas för konventioner. Nästan alla länder på jorden har skrivit på att de ska följa FN:s konventioner om mänskliga rättigheter. En mänsklig rättighet som FN har bestämt, är att alla människor ska få sina grundläggande behov uppfylla. ►►

►► Alla människor har till exempel rätt att få äta sig mätta och känna sig trygga. År 2006 skrev FN en ny konvention som handlar om funktionsnedsättning. I den står det att länderna ska hjälpa, skydda och säkerställa rättigheter för personer med en funktionsnedsättning. Men alla andra konventioner gäller förstås också för personer med funktionsnedsättning.

Agenda 2030 – ett gemensamt arbete för att utrota världens fattigdom

Världens länder har bestämt sig för att utrota fattigdomen. På ett FN-möte år 2015 skrev länderna mål som kallas ►►

►► ”de globala utvecklingsmålen – Agenda 2030”. De här målen handlar bland annat om att stärka mänskliga rättigheter.

Det finns också flera mål om personer med funktionsnedsättning. De handlar om hur viktigt det är att länderna inkluderar personer med funktionsnedsättning när de försöker minska fattigdomen.

Det här är några av målen:

Mål 4 – God utbildning för alla

Bra utbildning för alla, även för barn och vuxna med funktionsnedsättning.

Mål 8 – Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Bra arbetsvillkor för alla, även för personer med funktionsnedsättning.

Mål 10 – Minskad ojämlikhet

Minska ojämlikheten. Alla ska ha rätt att delta i samhället.

Mål 11 – Hållbara städer och samhällen

Alla städer, bostäder och samhällen ska vara tillgängliga för alla.

BERÄTTELSE FRÅN PERSONER I SRI LANKA, RWANDA OCH TANZANIA

Här kommer tre berättelser
om tre personer i tre olika länder.
Personerna berättar hur det kan vara
att leva med en funktionsnedsättning
i ett fattigt land.

De berättar hur viktigt det är
att få bra hjälp för att må bra
och hitta sin plats i samhället.
Sådan hjälp har de fått av
organisationer
i sina länder.

De har alla tagit del av projekt som
MyRight arbetar med.

Sri Lanka

Sameeras livslust kom tillbaka när han började arbeta

Sameera bor på Sri Lanka.
Han var 12 år gammal när han
råkade ut för en olycka.
Han ramlade ner från ett träd
och blev förlamad i båda benen.

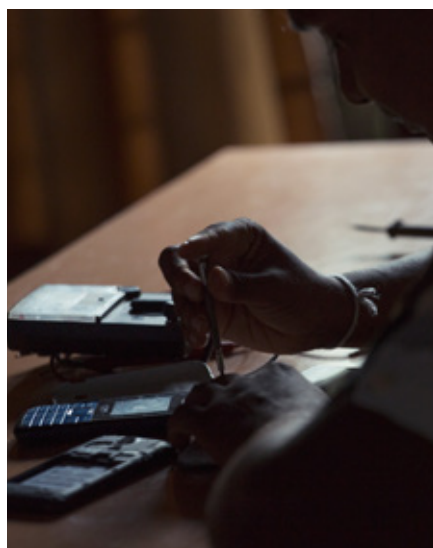
Efter olyckan låg Sameera i sin säng
i flera år
eftersom han inte kunde röra sig.

Sameeras pappa slutade arbeta
för att ta hand om sin son.
Familjen bodde i ett av Sri Lankas
fattigaste områden
och mamman fick jobba hårt
för att kunna försörja sina fem barn.
Sameera kände att han gjorde det
våldigt svårt för föräldrarna.
Han försökte begå självmord flera
gångar.
Efter några år började Sameera
läsa tidningar och skriva dikter
för att glömma sina problem.
När folk i hans by fick höra det,
bad de honom om hjälp med
att skriva brev.
Då fick han kontakt med
världen utanför huset igen
och han fick nya vänner.
När han var 16 år fick han äntligen
en rullstol.

Det finns en lokal organisation som
hjälper
personer med funktions-
nedsättningar på Sri Lanka.
De gav Sameera chansen att
gå en utbildning
för att lära sig ett yrke.
Där fick han lära sig
att laga trasiga mobiltelefoner.
Han träffade också andra människor
med funktionsnedsättningar.
Det fick honom att känna sig
mindre ensam.

Sameera
med sin
fru och
dotter.

Sameera
jobbar
med att
laga
telefoner.

Utbildningen gav Sameera självförtroende och verktyg för att laga telefoner. När utbildningen var klar kunde han starta en verkstad där han lagar mobiltelefoner.

Idag är Sameera 30 år. Han försörjer sin familj genom att laga mobiltelefoner. Han är lyckligt gift och har en liten dotter. Men det finns fortfarande många fördomar mot personer med funktionsnedsättning på Sri Lanka. Sameera berättar att hans frus föräldrar inte tycker om att deras dotter har gift sig med honom eftersom han sitter i rullstol.

Men Sameera känner stor livslust nu. Det tror han beror på att han har fått rätt hjälp för att bli självständig och tjäna pengar. Och hans föräldrar är mycket stolta över honom.

Rwanda

Sada fick ett nytt liv när hon lärde sig taktilt teckenspråk

Sada bor på den fattiga landsbygden högt uppe i bergen i Rwanda. När hon föddes var hon döv. Sex år senare blev hon också blind. Då kunde Sada varken se eller höra sin familj. Hon kände sig väldigt ensam. Hon låg hemma i sin säng hela tiden och hon var ledsen och arg. I Rwanda tror många människor att familjer med dövblinda barn har blivit straffade av gud för sina synder.

Sadas mamma skämdes för sitt dövblinda barn. Men sedan fick hon lära känna andra familjer med dövblinda barn. Då förstod hon att Sada är som vilket barn som helst. År 2011 fick Sadas familj kontakt med en organisation som lär ut taktilt teckenspråk. Med taktilt teckenspråk pratar man genom att trycka och känna på varandras händer. Sada och hennes mamma fick åka

till Rwandas huvudstad
och gå en kurs för att lära sig
att prata med varandra.

Nu mår Sada och hennes familj
mycket bättre.

Sada kan berätta vad hon vill
och det har hjälpt henne att våga
saker.

Hon tycker om att ta promenader
och att laga mat med sin mamma.

Sadas mamma tror att det har hjälpt
att de umgås med andra familjer
med dövblinda barn.

Tack vare det kan de förstå och
acceptera sin egen situation.

När Nindi äntligen fick rätt hjälp blev livet mycket lättare

Tanzania är ett av världens fattigaste
länder och där bor Nindi.

Precis när hon hade fött
sitt andra barn fick hon veta
att hennes man hade blivit kär i
en annan kvinna.

Nindi hamnade i en djup depression.

I många fattiga afrikanska länder är
det vanligt att man tror på magi.
När Nindi blev sjuk trodde hennes
föräldrar att hon hade blivit förhäxad,
och de tog henne därför
till en medicinman.

Där fick hon medicin som skulle
hjälpa mot förhäxningen.
Men medicinen hjälpte inte.

Istället blev Nindi bara sjukare.

Hon började prata högt och
skrika för sig själv.

Familjen skämdes och låste in Nindi
i ett tomt rum.

Till slut blev Nindi inlagd

Nindi på
förskolan
som hon
driver.

på ett riktigt sjukhus.
Där sa läkarna att Nindis problem
nog berodde på
den depression hon fick
när hennes man lämnade henne.

Nu fick Nindi rätt medicin.
Snart mådde hon bättre.

När Nindi kom ut från sjukhuset
pratade hon med en organisation
som arbetar med psykisk ohälsa
i Tanzania.

Nindi berättar att hjälpen hon fick
från dem
har hjälpt henne att överleva.
Nu när hon mår bättre
jobbar hon själv åt organisationen

för att hjälpa andra människor.
Hon får andra att söka hjälp
när hon berättar om
vad hon har varit med om.

Tack vare organisationen har Nindi
också kunnat utbilda sig
till barnsköterska.
Idag driver hon en egen förskola.

Ordlista

Arbetsvillkor

Vad man har för förutsättningar på arbetet, till exempel hur mycket man jobbar och om arbetsplatsen är säker.

Barnsköterska

En person som arbetar med att ta hand om barn.

Depression

Att inte känna någon glädje eller något hopp under lång tid.
Det kan vara månader eller flera år.

Fattigdom

Ett tillstånd av att vara fattig.

FN

Förenta Nationerna - FN är en organisation som nästan alla länder är med i.
I FN arbetar länderna tillsammans för att lösa problem som finns runt om i världen.

Folkgrupp

En grupp människor som har samma kultur, historia eller språk.

Förbannelse

En ond kraft som gör att det går dåligt för en person.

Försörja

Att ansvara för någon och betala för den personens mat, kläder och bostad.

Man kan också försörja sig själv.

Medicinman

En person som försöker bota sjukdomar med hjälp av magi.

Okunskap

Att vara okunnig, att inte känna till något om en viss sak.

Självständig

Att kunna göra saker utan att någon annan hjälper till.

Verkstad

En lokal där man kan arbeta med maskiner och reparera saker.

WHO

Världshälso-organisationen WHO är en del av FN.

WHO arbetar med människors hälsa runt om i världen.

Liljeholmstorget 7A, 7 tr
117 63 Stockholm
Tel. 08-505 77 600
info@myright.se
www.myright.se

